

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
педагогічних технологій та освіти
впродовж життя

26 серпня 2025 р., протокол № 7

Голова Вченої ради

Людмила МОГЕЛЬНИЦЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Філософія»

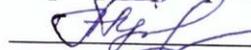
для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»
освітньо-професійна програма
«Комп'ютеризоване управління енергетичними системами»
факультет факультет комп'ютерно-інтегрованих технологій,
мехатроніки і робототехніки
кафедра робототехніки, електроенергетики та автоматизації
ім. проф. Б.Б. Самотокіна

Схвалено на засіданні кафедри
журналістики та філософських студій
протокол № 7 від 25 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

 Вадим СЛЮСАР

Гарант програми

 Анна ГУМЕНЮК

Розробники: д. філос. н., доцент, завідувач кафедри журналістики та
філософських студій Вадим СЛЮСАР

Житомир
2025 – 2026 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	<i>Випуск 2</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 26 / 2</i>

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» освітньо-професійна програма «Комп'ютеризоване управління енергетичними системами» затверджена Вченою радою факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя від 27 серпня 2024 р., протокол № 7.

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія» (із змінами та доповненнями) для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» освітньо-професійна програма «Комп'ютеризоване управління енергетичними системами» затверджена Вченою радою факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя від 26 серпня 2025 р., протокол № 7.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 3

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів 3	Галузь знань 14 «Електрична інженерія»	обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4	–
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		8	–
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних 4 самостійної роботи – 7,25	Освітній ступінь: «бакалавр»	Лекції	
		16 год.	–
		Практичні	
		16 год.	–
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
58 год.	–		
Вид контролю: екзамен			

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми здобуття вищої освіти – 35,6 % аудиторних занять, 64,4 % самостійної та індивідуальної роботи

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є оволодіння здобувачами вищої освіти навичок виявляти, систематизувати і критично осмислювати світоглядні компоненти, включені в різні сфери гуманітарного знання. Предметом дисципліни є сукупність філософських принципів, функцій, методів пізнання, ідей, які постають як система поглядів на світ в цілому і місце в ньому людини.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- формувати духовний світ особистості, що усвідомлює своє достоїнство і місце в суспільстві, мету і зміст свого життя, що є соціально активною, а тому, відповідальна за свої вчинки й здатна приймати рішення;
- сформувати адекватну сучасним вимогам методологічну культуру, що дозволяє враховувати в професійній діяльності соціальні, екологічні і психологічні наслідки останньої, поєднувати різнорідні технічні, екологічні і культурні фактори в єдиний системний комплекс, співвідносити спеціально-наукові й технічні завдання з масштабом гуманістичних цінностей;
- допомогти майбутньому фахівцеві навчитися гнучко реагувати на зміни в змісті й цілях професійної діяльності з урахуванням відносності і мінливості професійного знання.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» та освітньою програмою «Комп'ютеризоване управління енергетичними системами»:

K01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу

K06. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

K10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»:

ПР14. Розуміти принципи європейської демократії та поваги до прав громадян, враховувати їх при прийнятті рішень.

ПР15. Розуміти та демонструвати добру професійну, соціальну та емоційну поведінку, дотримуватись здорового способу життя.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати наступні Soft skills:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 5

- *комунікативні навички*: вести дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;
- *гнучкість і адаптивність*: гнучкість, адаптивність і здатність змінюватися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;
- *особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовний модуль 1. Типологія філософських систем

Тема 1. Філософія та її місце в системі культури (К01, К06, К10, ПР15).

Відношення «людина-світ» як фундаментальна філософська проблема. Еволюція типів світогляду та їх вплив на формування філософської проблематики.

Особливості філософії як теоретичної форми світогляду. Сутність філософської проблематики. Філософія і філософування. Смиоложиттєві чинники філософування.

Філософія як спосіб духовно-практичного осягнення світу. Філософські парадигми та типи філософування. Епістемний та софійний типи філософування. Знання та мудрість. Філософський поліцентризм. Багатоманітність форм і способів буття філософії.

Особливості філософського пізнання. Світогляд і метод.

Структура філософії як теоретичної системи.

Філософія як тип духовності. Співвідношення філософії з іншими типами духовності. Філософська культура, філософська традиція. Роль особистості у філософії. Соціокультурне призначення філософії.

Тема 2. Філософія Давнього Сходу. Антична філософія (К01, К06, К10, ПР14, ПР15)

Зародження філософської думки та формування західної та східної парадигми філософування. Особливості античної філософії, її походження та історичні межі. Періодизація античної філософії, до сократівський період, класична грецька філософія, елліністичний період. Натурфілософські концепції античної філософії. Космоцентризм античної філософії як спроба побудови раціоналізованої картини світу. Антропологічна проблематика: Сократ, стоїки, епікурейці, кініки. Філософські ідеї Платона. Філософська система Арістотеля. Особливості постановки і вирішення онтологічних, гносеологічних, антропологічних, методологічних проблем в античній і східній філософії. Проблема буття і небуття та пошук першоначала. Зародження логіки. Закони формальної логіки. Діалектика. Роль морально-естетичного начала в тлумаченні людського буття.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 6

Тема 3. Філософська думка Середніх віків та Відродження (К01, К06, К10, ПР15)

Проблема співвідношення віри і розуму, філософії та релігії як основні в середньовічній філософії. Тлумачення і доведення буття Бога. Проблема універсалій: номіналізм і реалізм. Розвиток схоластики як формування раціоналістичного підходу до релігійної проблематики. Арабомовна філософська думка.

Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва. Німецька класична філософія (К01, К06, К10, ПР14)

Розвиток онтологічних, гносеологічних та методологічних проблем XVI-XVIII ст. Формування класичного типу раціональності. Механіцизм, раціоналізм та емпіризм в західноєвропейській філософії Нового часу. Тлумачення матерії та субстанції. Пізнавальний оптимізм та скептицизм.

Основні риси та особливості філософії Просвітництва. Особливості антропоцентризму Відродження у порівнянні з механістичним підходом до людини в XVII ст. і антропоцентризмом Просвітництва.

Німецька класична філософія (Філософія німецького ідеалізму) як втілення класичного типу раціональності «Коперніканський переворот» І. Канта. Філософська система та метод Г. Гегеля. Діалектика. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха.

Тема 5. Сучасна світова філософія (К01, К06, К10, ПР14, ПР15)

Загальна характеристика сучасної філософської парадигми. Основні риси та принципи філософії марксизму. Проблема людини: практика, відчуження, свобода, гуманізм. Матеріалістичні засади соціальної філософії. Філософія марксизму як втілення соціальної раціональності. Вплив марксизму на філософські течії ХХ ст.

Виникнення і особливості некласичних філософських вчень в ХІХ ст. Антираціоналістичний характер «філософії життя». Екзистенційна філософія: проблема існування (екзистенції) людини, проблема буття людини та буття світу, проблема свободи людини. Зміна філософської парадигми у філософії ХХ ст. і становлення некласичного типу раціональності. Пліуралізм течій і напрямків. Сцієнтизм та антисцієнтизм. Проблема наукового знання, мови: неопозитивізм, постпозитивізм, структуралізм, прагматизм. Антропологічні орієнтації філософської герменевтики. Проблема людини як основна проблема філософії ХХ ст. Формування нової онтології. Особливості тлумачення сутності людини, її буття, свободи, творчості, комунікації, трансценденції в екзистенціалізмі, персоналізмі, філософській антропології, неофройдизмі. Основні напрямки та течії посткласичної філософії. Проблема інтенціональності свідомості і «життєвий світ» в феноменології Е. Гуссерля. Філософська антропологія як течія ірраціонально-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 7

гуманістичного напрямку (ідеї Макса Шелера, Гельмута Плеснера, Ерїха Ротхакера, Ернста Кассіраера).

Філософія природи ХХ століття: оновлення предмета і методології натурфілософії. Природа, техніка і культура у філософських концепціях ХХ століття.

Тема 6. Філософська думка в Україні (К01, К06, К10, ПР14)

Особливості формування і основні риси філософських ідей Київської Русі. Боротьба проти католицизму, обґрунтування православної догматики та формування професійної філософії в Україні (ХVI-ХVII ст.). Раціоналістичний напрям філософських пошуків у Києво-Могилянській академії. Просвітницький характер філософії Г. Сковороди. Українська філософія ХІХ-ХХ ст. у контексті світової філософської думки. «Філософія серця» П. Юркевича. Сучасний стан філософської думки в Україні.

Змістовний модуль 2. Основні філософські проблеми.

Тема 7. Філософське розуміння світу (К01, К06, К10, ПР14, ПР15)

Категоріальне моделювання онтологічної проблематики. Категорія буття, її філософський сенс і специфіка. Основні форми буття. Буття та небуття. Всесвіт, універсум, світ, життєвий світ: філософський зміст.

Проблема єдності та багатоманітності світу. Поняття «матерія», «субстанція» та їх історико-філософська генеза. Монізм, дуалізм, плюралізм.

Суперечність та процесуальність буття. Рух та розвиток. Осмислення проблеми розвитку та його критеріїв в історії філософії.

Основні філософські концепції розвитку. Діалектика та її різновидності. Понятійно-категоріальний апарат діалектики.

Риси і особливості синергетики як сучасної концепції розвитку. Поняття простору і часу. Специфіка просторово-часових характеристик в різних формах буття. Основні концептуальні підходи в тлумаченні простору та часу.

Час та вічність: релігійне, наукове та філософське тлумачення. Людиновимірність простору і часу.

Екологічний вимір філософії природи: техногенна цивілізація і межі втручання в природу.

Тема 8. Філософське осмислення людини (К01, К06, К10, ПР15)

Людина як проблема філософії: історія та сучасність. Проблемність людського буття: есенційні та екзистенційні підходи.

Плюралістичність філософських концепцій людини: натуралістична, релігійна, соціологічна, космологічна, екзистенціальна.

Проблема походження людини: філософські, релігійні та наукові підходи. Антропосоціогенез: основні чинники та їх взаємозв'язок.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 8

Буття людини як буття можливостей. Творчість, свобода, відповідальність як форма реалізації можливісного виміру людського буття. Унікальність і універсальність людського буття.

Феномен творчості. Головні концепції творчості в історії філософії. Творчість, свобода, об'єктивація і комунікація. «Трагедія» творчості. Розвиток творчих здібностей людини.

Життя і смерть: вихідна проблема людського буття. Життя як цінність.

Свобода як цінність. Свобода і необхідність. Свобода і відповідальність.

Єдність і багатоманітність людського буття та проблема його достатності. Сутність відчуження, форми його вияву та шляхи подолання. Пошук сенсу людського життя. Міжособистісна взаємодія: принципи та максими.

Людина як частина природного світу: біосфера, ноосфера, еволюційні концепції.

Тема 9. Свідомість як духовний феномен і предмет філософського аналізу (К01, К06, К10, ПР15)

Духовні виміри людського буття: дух, душа, свідомість, самосвідомість, несвідоме, ментальність, духовність. Різні підходи до тлумачення духовності в історії філософії і культури.

Походження і сутність свідомості як філософська проблема. Свідомість як субстанція. Свідомість як відображення. Свідомість як суб'єктивна реальність. Проблема ідеального. Буттєвий і рефлексивний шари свідомості. Значення і смисл.

Властивості свідомості: універсальність, суб'єктивність, комунікативність, активність, системність. Свідомість і мова. Професійне спілкування рідною та іноземною мовами. Філософія мови та мова науки. Спілкування як форма комунікації. Спілкування з представниками різних професійних груп.

Свідомість як система. Проблема несвідомого. Архетипи колективного несвідомого. Роль несвідомого в людському бутті.

Свідомість та самосвідомість. Сутність, рівні та форми самосвідомості. Індивідуальні та колективні форми самосвідомості. Специфіка національної самосвідомості.

Суспільна, масова, індивідуальна свідомість. Ідеологія, утопія, міфологічна свідомість.

Тема 10. Гносеологія: проблема пізнання та істини. Діалектика (К01, К06, К10)

Пізнавальний процес як взаємодія логічно-дискурсивного та інтуїтивно-художнього пізнання. Знання та віра як способи осягнення світу. Основні гносеологічні концепції філософії. Пізнання як відображення і творчість.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 9

Діалектика чуттєвого і раціонального в процесі пізнання. Форми логічно-дискурсивного пізнання: поняття, судження, умовиводи. Основні закони правильного мислення.

Проблема істини в філософії та науці: історичний і сучасний контекст. Філософські концепції істини. Істина як процес. Проблема об'єктивності істини та її критеріїв у науково і ціннісно-орієнтованому пізнанні. Істина і метод пізнання, Істина і буття.

Наукове пізнання як філософська проблема. Основні поняття і структура науки. Наукове пізнання та наукове дослідження: категорії, форми та методи. Логіка та методологія наукового пізнання. Евристика наукового пошуку. Дослідження у сфері архітектури та будівництва.

Наука як соціальний інститут суспільства. Особливості сучасної науки. Сучасна наукова картина світу.

Особливості методологічного мислення сучасної науки. Зміна типів раціональності. Стиль мислення і філософія.

Раціональність і виміри людського буття. Наука і мораль в сучасній культурі. Проблеми академічної недобросовісності в науковій діяльності.

Проблема розвитку в філософії. Діалектика і її альтернативи

Поняття розвитку. Моделі розвитку. Розвиток і саморозвиток. Метафізика і діалектика. Типи діалектики. Категорії та закони діалектики. Суперечність і процесуальність буття світу і людини. Причинні та телеологічні зв'язки. Циклічність та поступовість в розвитку. Прогрес і регрес. Майстерність та інноваційність для розв'язання складних спеціалізованих задач в галузі електричної інженерії.

Тема 11. Соціальне буття та його специфіка. Філософія політики (К01, К06, К10, ПР14, ПР15)

Практика як основа суспільної життєдіяльності людини. Категоріальне моделювання практичного способу людського буття в соціальному та культурному просторі і часі.

Соціальність як вимір людського буття. Поняття суспільства і суспільного буття. Філософські принципи аналізу суспільства.

Природа як передумова існування людини. Особливості взаємодії людини і природи. Відмінність у ставленні до перетворення природи в західній і східній культурі. Філософія сталого розвитку.

Поняття культури у філософії. Культура як символічний світ людського буття. Матеріальна культура та її структура. Духовна культура та її структура.

Суспільство як цілісна система. Соціальні інститути і спільності.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 10

Філософська природа соціальної відповідальності. Підстави та принципи соціальної відповідальності. Сутність і складники соціальної відповідальності людини, її значення в забезпеченні стійкої позитивної соціальної динаміки. Розвиток соціальної відповідальності інститутів громадянського суспільства.

Філософія політики як галузь соціальної філософії. Предмет і методи філософії політики. Політична влада як форма соціальних відносин: сутність, джерела, легітимність. Держава як основний інститут політичної організації суспільства: філософські концепції держави. Політика і мораль: проблема відповідальності, справедливості та свободи у політичній діяльності. Політичні ідеології та цінності: лібералізм, консерватизм, соціалізм, демократія. Громадянське суспільство і публічна сфера. Особистість як суб'єкт політики. Сучасні виклики філософії політики: глобалізація, права людини, політичні конфлікти та безпека.

Державна політика у сфері електричної інженерії та перспективи розвитку електричних систем та технологій.

Тема 12. Філософія природи і техніки та етичні засади професійної діяльності (К01, К06, К10, ПР14, ПР15)

Філософія природи як галузь філософського знання. Еволюція уявлень про природу від класичної натурфілософії до сучасних науково-філософських концепцій. Природа як цілісна система. Людина в структурі природного світу. Техносфера як середовище професійної діяльності у сфері електричної інженерії.

Взаємодія природи, техніки і суспільства. Філософські проблеми освоєння надр. Ресурсна картина світу та її світоглядні наслідки. Сталий розвиток і відповідальне природокористування у галузі електричної інженерії.

Етика як наука про мораль. Основні етичні цінності та категорії етики. Категорії етики як найзагальніші поняття про мораль. Добро та зло – вихідні етичні категорії. Природа, сутність, особливості і структура моралі. Походження моралі. Функції моралі. Категорії моральної свідомості. Моральна вимога. Моральний вибір. Моральна відповідальність. Моральні чесноти і вади. Основні етичні концепції у філософії: деонтологічна етика, утилітаризм, етика доброчесності.

Професійна етика інженера. Академічна доброчесність у діяльності інженера. Специфіка моральних норм у сфері електричної інженерії. Відповідальність за безпеку праці, життя і здоров'я людей, збереження довкілля та раціональне використання природних ресурсів. Етичні проблеми техногенного впливу на природу: екологічні ризики, аварії, деградація ландшафтів, рекультивация земель. Екологічна етика і принципи мінімізації шкоди навколишньому середовищу у галузі електричної інженерії.

Етика менеджменту і виробничих відносин у галузі електричної інженерії. Принципи професійної етики: об'єктивність, компетентність, належна ретельність, конфіденційність, чесність і професійна поведінка. Корпоративна соціальна

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 11

відповідальність у сфері електричної інженерії. Етичні стандарти підприємств, взаємодія з місцевими громадами, дотримання екологічних і соціальних норм.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні (лабораторні)	самостійна робота	усього	лекції	практичні (лабораторні)	самостійна робота
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Типологія філософських систем								
Тема 1 Філософія та її місце в системі культури	9	2	2	5	-	-	-	-
Тема 2. Філософія Давнього Сходу. Антична філософія	8	1	2	5	-	-	-	-
Тема 3. Філософська думка Середніх віків та Відродження	6	1	-	5	-	-	-	-
Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва. Німецька класична філософія	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 5. Сучасна світова філософія	7	2	1	4	-	-	-	-
Тема 6. Філософська думка в Україні	6	-	-	6	-	-	-	-
Модульний контроль 1	1	-	1	-	-	-	-	-
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	45	8	8	29	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Основні філософські проблеми								
Тема 7. Філософське розуміння світу	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 8. Філософське осмислення людини	7	-	2	5	-	-	-	-
Тема 9. Свідомість як духовний феномен і предмет філософського аналізу	7	2	-	5	-	-	-	-
Тема 10. Гносеологія: проблема пізнання та істини. Діалектика	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 11. Соціальне буття та його специфіка. Філософія політики	8	2	1	5	-	-	-	-
Тема 12. Філософія та етика	6	-	-	6	-	-	-	-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08-05.01/141.00.1/Б/ОК4-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 12

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні (лабораторні)	самостійна робота	усього	лекції	практичні (лабораторні)	самостійна робота
менеджменту. Етичні засади професійної діяльності								
Модульний контроль 2	1	–	1	–	–	–	–	–
<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	45	8	8	29	–	–	–	–
ВСЬОГО	90	16	16	58	–	–	–	–

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Типологія філософських систем			
1	Тема 1 Філософія та її місце в системі культури 1. Поняття світогляду, його історичні типи. 2. Філософський світогляд, природа філософських проблем. 3. Основні розділи філософського знання. 4. Місце та функції філософії в культурі. Філософія та філософствування.	2	–
2	Тема 2. Філософія Давнього Сходу. Антична філософія 1. Філософія Стародавньої Індії. 2. Філософія Стародавнього Китаю. 3. Становлення та розвиток античної філософії: 3.1. Загальні особливості давньогрецької філософії; 3.2. Досократична філософія; 3.3. Антропологічний поворот у філософії софістів та сократа; 3.4. Платонізм як апогей давньогрецької філософії; 3.5. Філософія Арістотеля; 3.6. Філософські школи Стародавнього Риму.	2	–
3	Тема 4. Філософія Нового та Просвітництва. Німецька класична філософія 1. Емпіризм та його розвиток, філософське вчення Ф. Бекона. 2. Раціоналізм, філософське вчення Р. Декарта. 3. Німецька класична філософія (Німецький ідеалізм): проблема поняття, загальна характеристика. 4. Гносеологія та етика Іммануїла Канта. 5. Об'єктивний ідеалізм Георга Вільгельма Фрідріха Гегеля.	2	–

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 13

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
	6. Філософія як антропологія: Людвіг Фейербах.		
4	Тема 5. Сучасна світова філософія 1. Становлення ірраціоналістичної філософії. Волонтаризм А. Шопенгауера. 2. Філософія марксизму. 3. Фрідріх Ніцше та кінець модерну. 4. Становлення та розвиток психоаналізу. 5. Екзистенціалізм: загальна характеристика. 6. Філософська антропологія ХХ століття. 7. Філософська герменевтика. 8. Постмодернізм як стан сучасного філософського знання.	1	—
Змістовий модуль 2. Основні філософські проблеми			
5	Тема 7. Філософське розуміння світу 1. Поняття буття і субстанції 2. Категорія матерії. Форми існування та рівні її структурної організації. 3. Рух як атрибут буття. Рух та розвиток. 4. Простір і час як форми буття.	2	—
6	Тема 8. Філософське осмислення людини 1. Людина як предмет філософського аналізу. Єдність природного, соціального і духовного в людині. 2. Проблема походження людини: еволюціонізм та креаціонізм. 3. Проблема сутності людини. Сфери буття людини. 4. Цінності людського існування. Проблема людської свободи. 5. Проблема смерті і безсмертя. Смысл життя людини. Життя як цінність. 6. Свідомість як філософська проблема. 7. Властивості свідомості та її структура. 8. Проблема несвідомого. 9. Свідомість і мова: єдність і відмінність. Спілкування як форма комунікації. 10. Самосвідомість, її структура і функції. 11. Індивідуальна і суспільна свідомість. Структура суспільної свідомості.	2	—
7	Тема 10. Гносеологія: проблема пізнання та істини. Діалектика 1. Пізнання як предмет філософського аналізу. 2. Чуттєве та раціональне, логічне та інтуїтивне в пізнанні. 3. Проблема істини у пізнанні: поняття, ознаки, види та критерії істини. Основні теорії істини. 4. Наукове пізнання: риси науки, форми та методи наукового пізнання 5. Методи наукового пізнання.	2	—

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 14

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
	6. Поняття та основні принципи діалектики. 7. Основні закони діалектики. 8. Характеристика основних категорій діалектики.		
8	Тема 11. Соціальне буття та його специфіка. Філософія політики 1. Суспільство як предмет філософського аналізу. 2. Суспільств та його структура. 3. Поняття культури та її сутнісні начала. 4. Суспільство і природа. Філософія сталого розвитку. 5. Філософія політики: поняття та предмет. 6. Держава як основний інститут політичної організації суспільства.	1	–
РАЗОМ		14	–

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Модуль 1			
Змістовний модуль 1. Типологія філософських систем			
1	Тема 1 Філософія та її місце в системі культури 1. Філософія як тип духовності. Співвідношення філософії з іншими типами духовності. 2. Філософська культура, філософська традиція. Роль особистості у філософії. 3. Соціокультурне призначення філософії.	5	–
2	Тема 2. Філософія Давнього Сходу. Антична філософія 1. Зародження логіки. Закони формальної логіки. 2. Діалектика в античній філософії. 3. Роль морально-естетичного начала в тлумаченні людського буття.	5	–
3	Тема 3. Філософська думка Середніх віків та Відродження Проблема особистості у філософії Відродження.	5	–
4	Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва. Німецька класична філософія 1. Раціоналізм (Р. Декарт, Г. Лейбниц, В. Спіноза)	4	–
5	Тема 5. Сучасна світова філософія 1. Релігійна філософія ХХ ст.	4	–
6	Тема 6. Філософська думка в Україні 1. Філософські ідеї в культурі Київської Русі. 2. Філософія в Києво-Могилянській академії. 3. Філософія Гр. Сковороди. 4. «Філософія серця» П. Юркевича.	6	–

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 15

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
5.	Сучасний стан філософської думки в Україні.		
Змістовний модуль 2. Основні філософські проблеми			
7	Тема 7. Філософське розуміння світу 1. Риси і особливості синергетики як сучасної концепції розвитку. 2. Людиновимірність простору і часу.	4	–
8	Тема 8. Філософське осмислення людини 1. Єдність і багатоманітність людського буття та проблема його достатності. 2. Сутність відчуження, форми його вияву та шляхи подолання 3. Пошук сенсу людського життя. 4. Міжособистісна взаємодія: принципи та максими	5	–
9	Тема 9. Свідомість як духовний феномен і предмет філософського аналізу 1. Свідомість та самосвідомість. Сутність, рівні та форми самосвідомості. 2. Індивідуальні та колективні форми самосвідомості. Специфіка національної самосвідомості. 3. Професійне спілкування рідною та іноземною мовами. Філософія мови та мова науки. Спілкування з представниками різних професійних груп.	5	–
10	Тема 10. Гносеологія: проблема пізнання та істини. Діалектика 1. Суперечність і процесуальність буття світу і людини. 2. Причинні та телеологічні зв'язки. 3. Циклічність та поступовість в розвитку. 4. Прогрес і регрес.	4	–
11	Тема 11. Соціальне буття та його специфіка. Філософія історії 1. Ідея прогресу в соціальній філософії та концепції її осягнення. 2. Філософські та історіософські, есхатологічні концепції прогресу. 3. Критерії прогресу. 4. Проблема «ціни» прогресу. 5. Добро і зло в історії..	5	–
12	Тема 12. Філософія природи та етичні засади професійної діяльності 1. Філософія природи як галузь філософського знання. 2. Техносфера як середовище професійної діяльності інженера. 3. Ресурсна картина світу та її світоглядні наслідки. 4. Сталий розвиток і відповідальне природокористування у галузі електричної інженерії. 5. Етика як наука про мораль. Основні етичні цінності та категорії етики. 6. Природа, сутність, особливості і структура моралі. 7. Основні етичні концепції у філософії: деонтологічна етика,	6	–

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 16

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
	утилітаризм, етика доброчесності. 8. Професійна етика інженера. 9. Академічна доброчесність у діяльності інженера. 10. Специфіка моральних норм у сфері електричної інженерії. 11. Етичні проблеми техногенного впливу на природу: екологічні ризики, аварії, деградація ландшафтів, рекультивация земель.		
РАЗОМ		58	-

7. Індивідуальні самостійні завдання

Підготовка доповідей, виконання творчих завдань та написання есе щодо проблемного питання з філософії, а також визначення внеску філософів у становлення та розвитку філософії, в т.ч. соціальної філософії та філософії техніки.

Виконання завдань визначення ролі й місця філософів передбачає:

- встановлення приналежності до наукових шкіл, філософських течій, напрямів конкретного дослідника;
- визначення основоположних засад вчення школи (напрямку, течії) та особистого внеску філософа в їх розробку;
- аналіз змісту основних праць філософа;
- з'ясування, який розвиток отримали його ідеї в історико-філософському дискурсі.

Пропоновані теми:

- Виникнення філософії: передумови та історичні контексти.
- Філософія Платона і Арістотеля: порівняння поглядів на світ і людину.
- Епоха Просвітництва: раціоналізм та його вплив на розвиток філософії
- Філософія Іммануїла Канта: категоричний імператив та етика обов'язку
- Проблема зла в філософії: метафізичні та етичні аспекти.
- Філософія науки: структура наукових революцій (Томас Кун).
- Філософія мови: Л. Вітгенштейн та його вплив на аналітичну філософію.
- Філософія постмодернізму: критика великих наративів (Жан-Франсуа Ліотар).
- Проблема свідомості і тіла у філософії: дуалізм Рене Декарта.
- Екологічна філософія: проблеми взаємодії людини і природи.
- Етичні та філософські аспекти відповідальності людини за навколишнє середовище.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 17

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються методи навчання, що сприяють досягненню відповідних програмних результатів.

Результат навчання	Методи навчання
ПР14. Розуміти принципи європейської демократії та поваги до прав громадян, враховувати їх при прийнятті рішень.	<ul style="list-style-type: none"> – Вербальні методи (лекція, пояснення) – Дискусійний метод – Метод активного навчання (мозковий штурм)
ПР15. Розуміти та демонструвати добру професійну, соціальну та емоційну поведінку, дотримуватись здорового способу життя.	<ul style="list-style-type: none"> – Наочні методи (спостереження, демонстрація, ілюстрація) – Дискусійний метод – Метод активного навчання (командна робота) – Ситуаційний метод

9. Методи контролю

Перевірка досягнення програмних результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів.

Результат навчання	Методи контролю
ПР14. Розуміти принципи європейської демократії та поваги до прав громадян, враховувати їх при прийнятті рішень.	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
ПР15. Розуміти та демонструвати добру професійну, соціальну та емоційну поведінку, дотримуватись здорового способу життя.	<ul style="list-style-type: none"> – Відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 18

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає:

–поточний, модульний та підсумковий контроль – для здобувачів денної форми здобуття вищої освіти.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Модульний контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за модуль (змістові модулі) навчальної дисципліни. Модульний контроль проводиться під час навчального заняття після завершення вивчення матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Модульний контроль здійснюється у формі тестування.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Процедура складання екзамену визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр
Для здобувача денної форми здобуття вищої освіти	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань модульного або підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять	42	–
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань	18	–
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали):	20	–

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 19

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
1. Участь у студентських предметних олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах 2. Підготовка наукових статей, тез доповідей наукових конференцій		
Разом за виконання завдань поточного контролю	60	–

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти ¹	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Відповіді (виступи) на заняттях	16	–
Участь у дискусії	8	–
Виконання тестових завдань	18	–
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	42	–

З метою застосування цілих чисел для оцінювання активностей здобувачів вищої освіти під час навчальних занять протягом семестру використовується 100-бальна шкала оцінювання кожного окремо виду робіт. Розрахунок набраних здобувачем вищої освіти балів за виконання завдань під час навчальних занять за семестр проводиться за формулою:

$$P_{\text{НЗ}} = (P_{\text{В100}} \times \text{ВК}_{\text{В}} + P_{\text{УД100}} \times \text{ВК}_{\text{УД}} + P_{\dots} \times \text{ВК}_{\dots}) \times K_{\text{НЗ}}, \quad (1)$$

де $P_{\text{НЗ}}$ – кількість набраних здобувачем вищої освіти балів за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

$P_{\text{В100}}$, $P_{\text{УД100}}$, $P_{\dots}$ – кількість набраних здобувачем вищої освіти балів за семестр відповідно за відповіді (виступи) на заняттях, за участь у дискусії, за виконання іншого виду робіт, визначеного викладачем (кожний окремо вид робіт на навчальних заняттях оцінюється за 100-бальною шкалою);

$\text{ВК}_{\text{В}}$, $\text{ВК}_{\text{УД}}$, $\text{ВК}_{\dots}$ – вагові коефіцієнти відповідно за відповіді (виступи) на заняттях, за участь у дискусії, за виконання іншого виду робіт, визначеного викладачем. Значення вагових коефіцієнтів розраховуються шляхом ділення кількості балів, які встановлені за виконання окремого виду робіт під час навчальних занять, на сумарну кількість балів за виконання цих робіт (дані для розрахунку вагових коефіцієнтів наведено в табл. «Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять»);

$K_{\text{НЗ}}$ – коригувальний коефіцієнт, який визначається шляхом ділення кількості балів, що встановлені за виконання завдань під час навчальних занять, на 100 балів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 20

Розподіл балів за виконання завдань модульного контролю

Види робіт здобувача денної форми здобуття вищої освіти	Кількість балів за семестр
Виконання завдань модульного контролю 1	20
Виконання завдань модульного контролю 2	20
Разом за виконання завдань модульного контролю	40

Якщо здобувач денної форми здобуття вищої освіти виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, склав модульний контроль і набрав у сумі 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач денної форми здобуття вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і набрав 60 балів або більше та бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі екзамену. Набрані бали за виконання завдань підсумкового контролю, а також бали за поточний контроль сумуються і формується семестрова оцінка з навчальної дисципліни. Бали, які здобувач вищої освіти набрав за виконання завдань модульного контролю, при цьому не враховуються під час розрахунку семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі екзамену, якщо виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і за поточний контроль у сумі набрав 36 балів або більше.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 21

підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

11. Глосарій

№	Український термін	Англійський переклад
1	Філософія	Philosophy
2	Онтологія	Ontology
3	Епістемологія	Epistemology
4	Етика	Ethics
5	Логіка	Logic
6	Метафізика	Metaphysics
7	Гносеологія	Theory of Knowledge
8	Діалектика	Dialectics
9	Ідеалізм	Idealism
10	Матеріалізм	Materialism
11	Дуалізм	Dualism
12	Раціоналізм	Rationalism
13	Емпіризм	Empiricism
14	Детермінізм	Determinism

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 22

№	Український термін	Англійський переклад
15	Екзистенціалізм	Existentialism
16	Феноменологія	Phenomenology
17	Гуманізм	Humanism
18	Натурфілософія	Natural Philosophy
19	Релятивізм	Relativism
20	Постмодернізм	Postmodernism
21	Герменевтика	Hermeneutics
22	Антропологія	Anthropology
23	Соціальна філософія	Social Philosophy
24	Лібералізм	Liberalism
25	Прагматизм	Pragmatism

12. Рекомендована література

Основна література

1. Бізнес-етика (OpenStax)
[https://ukrayinska.libretexts.org/%D0%91%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81/%D0%91%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81/%D0%94%D1%96%D0%B%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0/%D0%9A%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0%3A_%D0%91%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81-%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_\(OpenStax\)](https://ukrayinska.libretexts.org/%D0%91%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81/%D0%91%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81/%D0%94%D1%96%D0%B%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0/%D0%9A%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0%3A_%D0%91%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81-%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_(OpenStax))
2. Литвинчук О. В. Філософія: навчальний посібник. 2021. 403 с.
<http://library.ztu.edu.ua/ftextslocal/Litvinchuk.pdf>
3. Пушонкова О.А. Філософія культури. Навчально-методичний посібник. Черкаси : Вертикаль, видавець Кандич С. Г. 2023. 96 с.
https://eprints.cdu.edu.ua/5793/1/MAKET_FILOSOF_02_2024.pdf
4. Самуйлік М. М. Філософія: конспект лекцій. Одеса. 2023
<http://lib.osau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3740/1/Філософія.консп.лекц..pdf>
5. Слюсар В., Венцель Н., Слюсар М. Осмислення реклами як соціокультурного феномену у філософії Ж. Бодріяра. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки*. 2025. № 1 (97). С. 133 – 141.
6. Слюсар В., Венцель Н., Слюсар М., Леонець І. Сучасна реклама ЗВО України: етико-правовий та філософсько-комунікативний аспекти. *Міжнародний науковий журнал «Університети і лідерство»*. 2025. № 19. С. 105-113.
7. Філософія : навчальний посібник; І. Г. Утюж, Н. В. Спиця, М. О. Мегрелішвілі. Запоріжжя: ЗДМУ, 2022. 168 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 23

http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/18055/1/Посібник_з_філософії%202022%20.pdf

8. Філософія : підручник / В. С. Бліхар, М. М. Цимбалюк, Н. В. Гайворонюк, В. В. Левкулич, Б. Б. Шандра, В. Ю. Свищо; вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород : Говерла, 2021. 440 с.

<https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4251/1/%D0%91%D0%BB%D1%96%D1%85%D0%B0%20%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%8F%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>

9. Халапсіс О. В. Філософія : підруч. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 196 с.

https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/12021/5/%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82_%D0%A5%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%BF%D1%81%D1%96%D1%81%20-%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%8F%20%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf

10. Slyusar V., Kozlovets M., Horokhova L., Chaplinska O. Phenomenon of targeted advertising in postpanoptic society. *Humanities Studies: Collection of Scientific Papers*. 2021. 8 (85). P.48–56. <http://humstudies.com.ua/article/view/243385/241264>

11. Slyusar V. M., Khrystokin G. V., Yastrebova A. O. Is dialogue possible in the post-truth era? (Media philosophy and social and communication studies). *Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Philosophical Sciences*. 2023. № 1 (93). P. 29 – 40. <http://philosophy.visnyk.zu.edu.ua/article/download/283093/277275/652499>

12. Yakovleva O., Slyusar V., Kushnir O., Sabovchyk, A. New trends in scientific and technological revolution (STR) and transformation of science and education systems in the paradigm of sustainable development. *E3S Web of Conferences*. 2021. № 277 https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/pdf/2021/53/e3sconf_icees2021_06006.pdf

Допоміжна література

1. Ślusar W. Problem przemocy i wojny w kontekście transformacji społecznych. *Wojna / Pokój. Humanistyka wobec wyzwań współczesności*; red: R. Sapeńko /P. Pochyły. – Zielona Góra: morpho, 2017. S. 24 – 51.

2. Вандишев В. М. Філософія. Екскурс в історію вчень і понять : навч. посібник. Київ: Кондор, 2006. 474 с.

3. Воронюк О. Л. Філософія : підручник. Київ: ВСВ «Медицина», 2018. 216 с.

4. Найчук А.В., Ганаба С.О. Філософія історії: [навчальний посібник]. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2020. 204 с https://shron1.chtyvo.org.ua/Naichuk_Anton/Filosofia_istorii.pdf

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 24

5. Гришук В.К. Соціальна відповідальність: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 152 с. <http://surl.li/ccrhwY>
6. Губар О. М. Філософія: Інтерактивний курс лекцій : навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2007. 416 с.
7. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Філософія : підручник 3-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2020. 432 с. https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/pidr_filos_2018.pdf
8. Індійська філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів; за заг. ред. Т. Кононенка. Харків : Фоліо, 2019. 142 с.
9. Історія філософії [Текст] : підручник / [Ярошовець В. І. та ін.] ; за ред. д-ра філос. наук, проф. В. І. Ярошовця ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Карпат. ун-т ім. Августина Волошина. Ужгород : Патент, 2014. 839 с.
10. Кремень В. Г. Філософія: Логос, Софія, Розум : підручник. Київ: Книга, 2007. 432 с.
11. Мозгова Н. Філософія в системі освіти: теоретична реконструкція дискусії київських філософів кінця ХІХ- початку ХХ ст. Вища освіта України. 2020. № 1. С. 28 – 33.
12. Петрушенко В. Л. Філософія : навч. посібник. 5-е вид., стереотип. Львів: Новий Світ-2000, 2011. 504 с.
13. Причепій Є. М. Філософія : підручник. 2-ге вид., випр. і доп. Київ: Академвидав, 2008. 592 с.
14. Саух П. Ю. Філософія : Навч. посібник. Київ: ЦНЛ, 2003. 256с.
15. Саух Ю. П. Філософія буддизму. Глобалізаційний вимір : монографія. Київ: МП Леся, 2009. 224 с.
16. Світайло Л.Д., Мельничук М.С., Слюсар В.М. Філософія: навчально-методичний посібник. Рівне: Вид-во НУВГП, 2012. 270 с.
17. Слюсар В. М. Акроста Уріель В Велика українська енциклопедія, т. 1 / Упорядник д. і. н. Киридон А. М. Київ: Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво», 2016. С. 520 – 521.
18. Слюсар В. М. Насилля: соціально-філософська природа. Житомир: Вид-во Євенок О. О., 2017. 450 с.
19. Соціальна відповідальність : навч. посіб.; [А. М. Колот, О. А. Грішнова, О. О. Герасименко та ін.] ; за заг. ред. д.е.н., проф. А. М. Колота. Київ: КНЕУ, 2015. 519 с. https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/11583/1/sotsial_vidpovidal_15.pdf
20. Стеценко К. Філософія емпіризму Ф. Бекона та її вплив на становлення сучасного освітнього процесу Великої Британії. Вища освіта України. 2012. №4. С.107.
21. Табачковський В.Г., Булатов М.О., Хамітов Н.В., Андрос Є., Дондюк А. Філософія: Світ людини : курс лекцій: навч. посібник. Київ: Либідь, 2003. 432с.
22. Філософія [Електронний ресурс] : навч. посібник / Ю. М. Вільчинський,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 26 / 25

Л. В. Северин-Мрачковська, О.Б. Гаєвська та ін. Київ : КНЕУ, 2019. 368 с.
<http://surl.li/igxrxy>

23. Філософія: підручник для студентів вищ.навч.закл. / Л.В. Губерський, В.П. Андрущенко, А.О. Баумайстер, І.С. Добронравова, В.В. Ільїн; за ред. Л. В. Губернський. Вид. 2-ге, перероб, і допов. Харків: Фоліо, 2018. 620 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Vilchynskiy_Yurii/Filosofia.pdf?PHPSESSID=ufrc4q6rlusid655bm974gndi6

24. Філософія: Словник-довідник : навч. посібник. – 2-ге вид., доп., випр., і перероб. Київ: Дельта, 2009. 284 с.

25. Фюрст М., Тринкс Ю. Філософія: [підручник]; пер. з нім. В. Кебуладзе. Вид. 2-е. Київ: Дух і Літера, 2019. 536 с.
https://www.scribd.com/document/480481011/%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%8F-16-09-pdf?language_settings_changed=English

26. Ханстантинов В.О. Філософія : курс лекцій. Миколаїв : МНАУ, 2018. 149 с.
<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9839/1/filosofiya-kurs-lekcij.pdf>

27. Черній А. М. Філософія : навч. посіб. для самот. роботи студ. Київ: Академвидав, 2011.

28. Шепетяк О., Шепетяк О. Філософія: Підручник. Львів: Місіонер, 2020. 784 с.
https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/35525/2/O_Shepetiak_Philosophy_IFF.pdf

29. Щерба С. П. Філософія: підручник. [5-е вид.]. Київ : Кондор, 2011. 548 с.

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Електронна бібліотека Державного університету «Житомирська політехніка» <http://eztuir.ztu.edu.ua/>
2. Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>
3. Спеціалізована е-бібліотека філософської літератури Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_ph/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=
4. Stanford Encyclopedia of Philosophy. <https://plato.stanford.edu/>
5. Архів журналу «Філософська думка» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://dumka.philosophy.ua/index.php/fd>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/141.00.1/Б/ОК4- 1-2025
	<i>Випуск 2</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 26 / 26</i>

6. Архів журналу «Sententiae» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://sententiae.vntu.edu.ua/>